

Poština plačana v gotovini

Cena 2 Din

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALISCA V LJUBLJANI 1933/34

CARMEN

Premijera 25. februarja 1934

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK : M. BRAVNIČAR

Dežnike - nogavice

KUPITE

najugodnejše
v trgovinah tovarne

VIDMAR

LJUBLJANA: Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 20

BEOGRAD: Kralja Milana 13

ZAGREB: Jurišičeva ul. 8

Lastni izdelki!

Ogroma izbira!

Tovarniške cene!

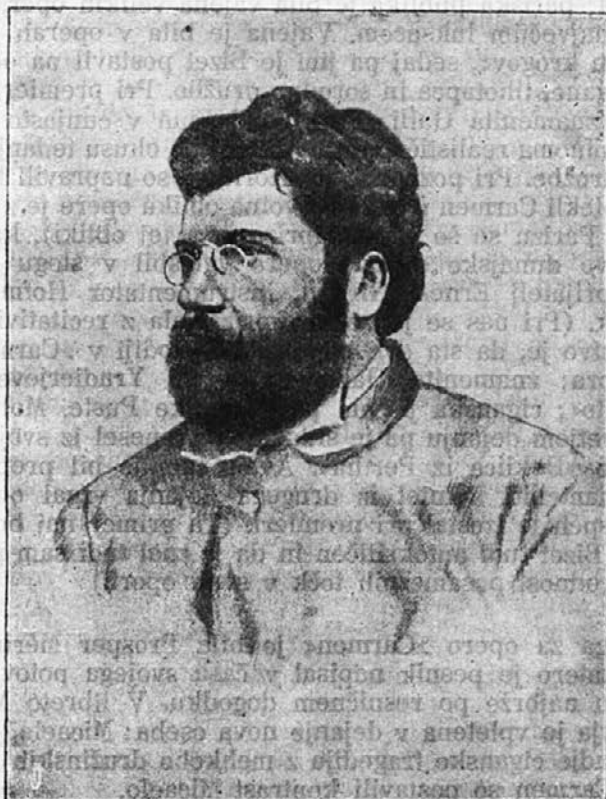
GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 25. februarja 1934

Georges Bizet

»Umetnik nima imena niti narodnosti — on ima inspiracijo... Hočem smeha, joka, strasti, sovraštva, fanatizma, zločina, ljubezni: da me zadivijo in očarajo. Jaz jih ne bom slabo in žaljivo ocenil ali z njimi ravnal kakor se dela z žuželkami, ki jih za zbirke nabadajo na igle.«

(Georges Bizet.)

V Parizu je prisostvovala 3. marca 1875. izbrana publika premieri »Carmen«. Podobno kakor prejšnje Bizetove opere tudi to njegovo glavno življenjsko delo ni bilo deležno takojšnjega uspeha. Opera je bila sprejeta hladno. Od občinstva in od onih, ki so pričakovali glasbenega dogodka, je bilo slišati precej ostre kritike. Nekateri so bili celo mnenja, da je »Carmen« nemoralna opera, in neki ravnatelj pariškega gledališča je celo odsvetoval ministru, da bi peljal svoje hčerke k tako »pohujšljivi« operi. Nihče ne more popisati skladateljeve bolesti in žalosti vsled neuspeha svojega dela. Edina tolažba so ostali njegovi prijatelji. Da ni imela »Carmen« takojšnjega uspeha, so bile krive razne okoliščine. Bizet je bil novotar, modernist; pariška publika je bila vajena velikih oper, opremljenih z največjim luksusom. Vajena je bila v operah junakov iz »boljših krogov«, sedaj pa jim je Bizet postavil na oder raztrgane cigane, tihotapce in sorodno družbo. Pri premieri je bila Carmen (znamenita Galli - Marié) oblečena v cunjasto obleko, torej popolnoma realistično, in to ni bilo po okusu tedanje boljše pariške družbe. Pri poznejših uprizoritvah so napravili kompromis in oblekli Carmen v svilo. Prvotna oblika opere je z vmesno prozo (v Parizu se še vedno uprizarja v tej obliki), katero je na zahtevo dunajske dvorne opere vglasbil v slogu skladbe Bizetov prijatelj Ernest Giraud, instrumentator Hofmannovih pripovedk. (Pri nas se je vedno uprizarjala z recitativi.)

Zanimivo je, da sta dve popularni melodiji v »Carmen« tujega izvora: znamenita Habanera je iz Yradierjeve opere »L'Areglito«; ciganska pesem pa iz ogrske Puste. Molitev Mi- caele v tretjem dejanju pa je skladatelj prenesel iz svoje prejšnje opere »Deklica iz Perth«. Avtor sam je bil prepričanja, da bo znameniti kvintet iz drugega dejanja vžgal občinstvo, ampak uspeh je izostal pri premieri. (Ta primer naj bo dokaz, da je bil Bizet tudi autokritičen in da je znal tudi sam pravilno oceniti vrednost posameznih točk v svoji operi.)

*

Podlaga za opero »Carmen« je bila Prosper Mériméejeva novela, katero je pesnik napisal v času svojega potovanja po Španiji in najbrže po resničnem dogodku. V libreto Meilhaca in Halévyja je vpletena v dejanje nova oseba: Micaela, zato, da ublaži ozadje ciganske tragedije z mehko družinskih čuvstev. Ciganki Carmen so postavili kontrast Micaelo.

*

Bizetov izrek: »Več realizma, ker namišljenemu miljeju se ne morem prilagoditi,« je prav za prav maksima vsega njegovega ustvarjanja. Z opero »Carmen« je na mah uresničil sen francoske glasbene dramske umetnosti: doseči in izoblikovati v glasbi realistični slog. Bizet je bil velik in natančen opazovalec ljudi in življenja in njegova »Carmen« priča o visoki

duševni in tehnični višini polnokrvnega glasbenika. Bil je ob-
čudovalec Wagnerjeve umetnosti. (»Wagner je genij brez pri-
mere« je nekoč napisal) in z njim ima sorodnost naziranja, da
je orkester glavni nosilec glasbene drame. Med tem ko je
Wagner zanikal in ovrigel vse stare operne oblike, je Bizet
ostal zvest prejšnjim ter je v okvirju teh ustvaril nov izraz
v glasbeni drami — verizem.

Georges Bizet je bil rojen l. 1838. v Parizu. Njegov oče je
bil glasbenik in je že zgodaj zapazil sinovo nadarjenost za
glasbo. Oče ga je poslal študirat na konservatorij, ko je bil
star komaj devet let. Šolal se je pri raznih profesorjih in med
njegove učitelje spada tudi Charles Gounod, avtor »Fausta«. Z
devetnajstimi leti je že dobil »Veliko rimsko premijo« za
skladbo, kateri so prisodili drugo oceno »samo zato, ker je bil
njen avtor — šele otrok«. Ko je dobil nagrado, je nadaljeval
svoje glasbene študije v Rimu, kjer je bil skupno s H. Ber-
liozem in kjer je imel priliko, da se je natančneje seznanil s
Palestrinovo glasbo in z Napoletansko opero, ki je pomenila
višek takratne reprodukcije. Po smrti svoje matere se je vrnil
v Francijo in od tega časa začenja njegovo ustvarjajoče delo in
tudi življenje polno materialnega pomanjkanja.

Bizet je bil izboren pianist; napravil je sam klavirski iz-
vleček »Carmen« in tudi izvleček »Mignon« je njegovo delo.
Preživljal se je zelo skromno s korepeticijami in lekcijami ter
delal aranžmaje za različne instrumentalne sestave. Tudi ope-
ret se je lotil v družbi drugih skladateljev, samo da bi zaslužil
za vsakdanji kruh.

Pred »Carmen« je Bizet napisal tri opere: »Iskalci biserov«,
»Deklica iz Perth« in »La guzla d'Emir«, ki so bile kot dia-
logne opere predhodnice »Carmen«. Poleg teh oper ima Bizet
še več drugih stvari, ki pa so vpričo »Carmen« manj po-
membne. Radi pregleda omenim na tem mestu še opero »Dja-
mileh«, opereto »Doktor Mirakel«, glasbo k Daudetovi drami
»L'Arlesienne«, ki je obdržala kot suita svojo popularnost do
današnjih dni, nekaj ouvertur, pesmi in simfoničnih stavkov.
Opera iz življenja ruskega carja Petra Velikega pa je sežgal.

Bizet ni doživel uspeha svoje »Carmen«. Umril je točno tri
mesece po premieri, 3. junija 1875. v Bougivalu v naročju
svoje oboževane žene, hčerke skladatelja »Židinj« Halévyja.
Kmalu po skladateljevi smrti pa se je »Carmen« uveljavila naj-
prvo v Parizu, nato na Dunaju, Dublinu, New-Yorku, Petro-
gradu in l. 1883. je doživela že stoto predstavo.

Vsebina

I. Trg v Sevilli. Micaela išče med vojaki svojega zaročenca
Don Joséja; ker ga ne najde, zopet odide. Z novo stražo pride
José. Ko se začuje zvonec tovarne za cigarete, pridejo delavke,

med njimi Carmen, obče znana koketa. Mladeniči, ki so jo že pričakovali, se ji laskajo, ne da bi kaj dosegli; njej je všeč edino le José. Micaela se vrne — prinese Joséju pismo od doma ter mu pripoveduje o ljubezni njegove skrbeče matere. José se ganjen spominja ljubeče matere in rojstnega kraja ter naroči odhajajoči Micaeli, naj mater presrečno pozdravi in poljubi. V tovarni nastane prepir in pretep, zato pošlje poveljnik straže Zuniga narednika Joséja, da napravi red. José privede iz tovarne Carmen, ki je bila neko tovarišico ranila. Poveljnik zapove Carmen zvezano odvesti v zapor. Carmen, dobro vedoč, da lahko omami vsakega moškega, se začne prilizovati Joséju in res kmalu doseže svoj namen. José se strastno zaljubi vanjo ter jo na poti v zapor izpusti. Zuniga, zapazivši to prevaro, zapove odvesti Joséja v zapor.

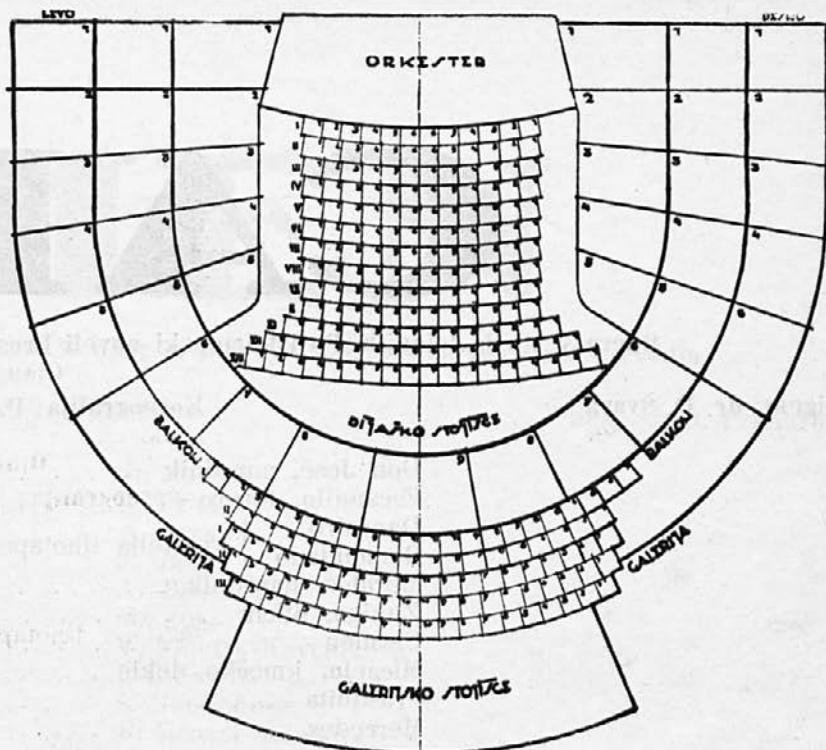
II. Na vrtu krčme. Tihotapci in cigani plešejo in popivajo. Začuje se veselo petje prihajajočih »toreadorjev«; med njimi je slavni zmagovalec Escamillo. Vsa družba ga navdušeno pozdravi in Escamillo pripoveduje o svoji zadnji zmagi v bikoborbi. Po odhodu Escamillovem prigovarjajo tihotapci Carmen, naj gre ž njimi, Carmen pa jih zavrne, poudarjajoč, da pričakuje svojega ljubčka. José pride in kmalu ga Carmen zopet očara s petjem in plesom. Toda začuje se vojaški signal, ki kliče Joséja domov. Carmen je užaljena, da jo hoče José tako kmalu zapustiti, zato mu porogljivo veli, naj le gre nazaj v kasarno. Baš ko se José napoti domov, potrka zunaj na vrata Zuniga, ker pa mu nihče ne odpre, kar siloma sam odpre in vstopi. Zuniga zapove Joséju naj gre takoj domov. José se mu upre ter celo preti s sabljo. Tihotapci razorožijo Zunigo in ga, rogaje se mu, odvedo. Po rahlem odporu se José pridruži tihotapcem.

III. V soteski. Tihotapska družba hoče po naporni poti počivati, poprej pa naj se preiščejo pota, je li kje skrit kak carinar, José pa naj med tem straži odloženo blago.

Joséjeva mati je poslala Micaelo iskat sina. Micaela pride vsa zbegana, in ko zazre Joséja na skali, ki hoče baš ustreliti prihajajočega Escamilla, se silno ustraši in pobegne. Na vprašanje Joséjevo, česa tu išče, odgovori Escamillo, da je prišel k svoji ljubici Carmen. Po kratkem prerekanju se začne boj z nožem; José bi bil Escamilla premagal, če bi ne bila prihitela Carmen na pomoč. Carmen hoče z Escamillom proč, José pa ji to zabrani. Micaela roti Joséja naj se vrne domov k umirajoči materi. Globoko ganjen se odpravlja José z Micaelo na pot, nezvesti Carmen pa reče, da se bosta kmalu zopet videla.

IV. Pred areno v Seville. Ljudstvo pričakuje slovitega Escamilla in ga prihajajočega navdušeno pozdravlja. Carmen želi biti priča nove zmage svojega Escamilla in ne posluša svarjenja svojih tovarišic. Ko hoče Carmen stopiti v areno, jo ustavi José, ročeč jo, naj gre ž njim, ona pa mu pove, da ljubi Escamilla. José jo ponovno roti, toda zaman; ona sname prstan, ki ji ga je bil podaril José in mu ga vrže pod noge. Besen ji zabode José nož v srce, da se zgrudi mrtva.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Kaj je lepota, katera osvaja, očara smrtnika od najnižjih delavskih vrst, do rjogočnih kron, prestolov?

Lepota je najkrajnejša cvetlica, s katero more mati priroda obdariti ženo, katero sveta diž ost je, vzgajati in negovati to cvetlico.

Kako se neguje, vzgaja ta divna cvetlica? Ne mogoče z raznimi pudri, suhimi, mastnimi šminkami: nasprotno, tisto je pokončavanje prave lepote. Lepota rabi pravih

se čnih, vegetalnih tvarin, katere delujejo, hranijo, ne pa sušijo. Za zvečer uporabljajte **Uran kremo** mastno, zjutraj izperite z milno vodo ter z **Uran Zoraida milo** nakar takoj namažite z **Uran Zoraida kremo** dnevno, nato z **Uranovim Zoraida pudrom**, ki je lahek, ne tožjen, kakor prašek cvetlice. Ne samo, da lice po masaži z **Uran kremo** nočno, **Zoraido kremo** dnevno ter **Zoraida**

pudrom, postane divno, cvetoče, mladostno, iz kateraga diši kipeče zdravje, ampak ta edinstveni preparat naredi kožo baržunasto, mehko, marmornato gladko.

Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, ter Uran Zoraida milo so edina nedostopna polepšala moderne žene, valed tega bi morali **Uran krema nočna, Uran Zoraida** kr ma dnevna, **Uran Zoraida puder** in **Uran Zoraida milo**, krasiti njeno psiho.

Parfumerija Uran, Ljubljana

CARMEN

Opera v štirih dejanjih. Po istoimenski noveli Prosperja Mériméja napisala Meilhac in Halévy, uglasbil Georges Bizet, prevedla Oton Zupančič, uprizoril Niko Štritof.

Dirigent: dr. D. Švara,

Koreografija: P. Golovin

Režiser: R. Primožič.

Don José, narednik	St. Marčec
Escamillo, torero	R. Primožič
Dancairo	A. Drmota
Remendado } voditelja tihotapev	J. Rus
Morales, narednik	A. Petrovčič
Zuniga, oficir	M. Rus
Carmen	V. Thierry-Kavčnikova
Micaela, kmečko dekle	I. Ribičeva
Frasquita	Š. Ramšakova
Mercedes	F. Bernot-Golobova

Godi se v Seviliji, v bližini kraljeve palače. Plese v II. in IV. dejanju. Naštudiral g. P. Golovin.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob pol 23.

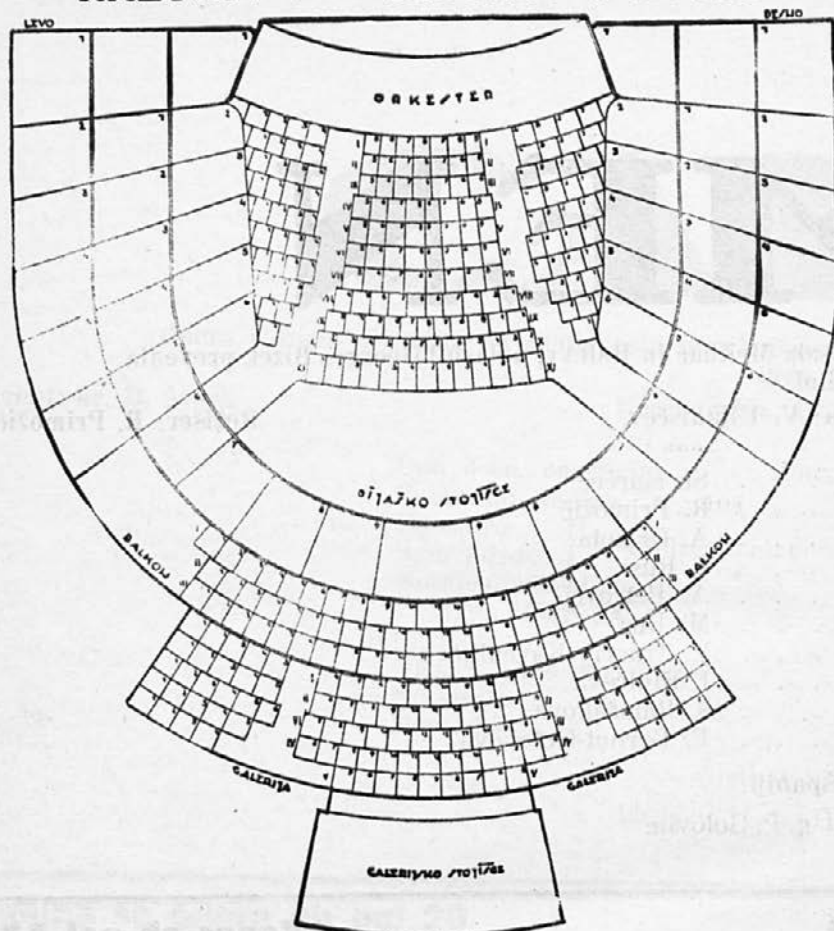
Parter: Sedeži I. vrste	Din	42,-
" II. - III. vrste	"	37,-
" IV. - VI.	"	33,-
" VII. - IX.	"	28,-
" X.	"	26,-
" XI.	"	26,-
Lože Lože v parterju	"	140,-
" I. reda 1-5	"	140,-
" 6-9	"	160,-

Dodatni ložni sedeži	Din	22,-
"	"	27,-
Balkon: I. vrsta	"	27,-
" II. "	"	23,-
" III. "	"	18,-
" balkon	"	20,-
"	"	10,-

Galerija: Sedeži I. vrste	Din	14,-
" II. "	"	13,-
" III. "	"	13,-
" IV. "	"	10,-
" V. "	"	10,-
Stojišče	"	3,-
Dijaško stojišče	"	7,-

Predpisana taksa za penzije. Vstopnice se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni. Vstopnica je vračunana v cenah opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Po predstavi

v kavarno

NEBOTIČNIK

Dnevno koncert popoldan in

zvečer do 1 1/2 ure zjutraj

Pivo - izbrana vina

Topla in mrzla jedila

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D.
V LJUBLJANI

za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče, nesreč i. t. d. na zgradbah, opremi, tvornicah, avtomobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Francišškanska ul. 6

Podružnica:

Maribor

Tyrševa ulica 44

Ima v zalogi vse slovenske leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvatskih, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter velika izbira nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. Razna učila za šolo in dom. Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije. Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. Velika izbira modnih časopisov.

**Samozavesten,
prikupen nastop**

na družabnih prireditvah

edinole v

PEKO

čevlju

